

DOȘAR

Memorii, Activitate ~~profesională~~ profesională
pentru restaurarea monumentelor, cărți, scrisori

Documente Arb. St. Bala - 1929-1990.

- memorii activitate

- scrisori către Horia Teodorescu (1964)

Scurta prezentare a restaurării monumentelor istorice în România

O primă perioadă de acțiune ordonată în activitatea de restaurare a monumentelor istorice, în țara noastră a început după 1900, data înființării Comisiunii Monumentelor Istorice, și s'a deslășuit până în 1926. Această perioadă în timpul căreia au activat arhitecții francezi Lecomte du Nouy și Vechin generație de arhitecți restauratori români, este caracterizată prin spiritul de restaurare stilistică, având ca scop reducerea monumentului la starea inițială, prin îndepărtarea adaosurilor introduse în decursul anilor și prin întregirea elementelor dispărute.

Executate foarte îngrijit, cu materiale de cea mai bună calitate și cu meșteri de înaltă calificare, aceste lucrări au rămas însă criticate din cauza principiului adoptat.

Începând cu 1920, până în 1949, data la care a fost desființată Comisiunea, activitatea de restaurare a fost preluată de noua generație de arhitecți restauratori, formată la Școala ^{italiană} din Roma, cu lucrări urmând principiile restaurării denumite științifice, prin care erau păstrate toate adaosurile valoroase alături de viața monumentului în etapele sale istorice succesive.

În acest interval de 29 ani, lucrările au avut precădere unei acțiuni de reparații și intervenții urgente, pentru a salva monumentul de amenințările calamităților naturale, incendii și cutremure, iar

acele de restaurare propriu zise au fost restrânse la un mic număr de sanctuare importante dotate cu fonduri alocate anual până la terminare.

În acest sens au fost executate restaurările de la mănăstirea Neamț, bisericile Sf. Ioan din Piatra, Sf. Sava și Golia din Iolzi, ^{Călugărașii, Mihail Vodă și} Crețulești din București și mănăstirea Snagov, printre altele.

În 1949, după desființarea Comisiei Monumentelor a urmat o activitate restrânsă la câteva monumente efectuată și condusă de ministrul Cultelor, bazată pe proiecte întocmite de către un grup de arhitecți restauratori, în cadrul Institutului de proiectare ICȘOR și comandate de către același minister.

În 1960 a luat ființă noua Direcție a monumentelor istorice și artă, DMIA, special înzestrată pentru ~~restaurarea~~ munca de restaurare în condiții științifice, cu un personal specializat, arhitecți, ingineri, archeologi, pictori și meșteri calificați. Această Direcție autonomă, de caracter unitar centralizat, a condus timp de 17 ani numeroase șantiere de restaurare repartizate pe întreaga țară, realizând lucrări în cele mai bune condiții, atât ca concepție cât și ca execuție, de peste 40 obiective importante.

În 1977, toate această activitate, care poate fi socotită cea mai reprezentantă perioadă cea mai înflorită din istoria restaurării monumentelor din țară, a luat sfârșit printr-o neașteptată și nejustificată măsură de desființare.

În timpul celui din urmă guvern
desființându-se la peste 40 obiective importante,

De la data desființării și până astăzi, activitatea de restaurare a monumentelor istorice, fără a fi complet întreruptă, a suferit un vădit regres datorat de cea anterioară menționată mai sus. Preluată prin consiliu al Sforurilor Populare și prin Instituție de Cult, Patriarhie, Mitropolii și Episcopii, ea a întâmpinat greutate din ce în ce mai mare din cauza dificultăților în obținerea materialelor și a lipsei de mână de lucru calificată. Se pot totuși menționa și lucrări de bună calitate efectuate în acești ultimi 12 ani, cum ar fi fontanele Mitropoliei Moldovei de la Putna, Tazlău, Bistrița, Pângărat și Vorona, sau cel de la Biserica Sf. Gheorghe Nov, al Patriarhiei din București.

În concluzia acestei scurte prezentări reiese greutatea menținerii unei activități sustinute care să asigure continuitatea necesară unei asemenea activități specializată, atât de des întreruptă prin evenimente politice obănuite prin care se trece această țară în cursul secolului ~~actual~~.

În prezent, după înfrățirea revoluției și reînființarea Direcției Monumentelor la data de 1 Aprilie 1990, se pregătește reînceperea restaurărilor printr-o reorganizare care să corespundă marilor nevoi actuale.

arhitect Ștefan Belu,

Aprilie 1990

1928-1929 Școala Română din Roma

1930-1950 arhitect în Com. Mon. Istorice

1950 desființarea C.M.I.

1950-1954 ICSOR atelier locuințe (Magidia)

1953 înființat atelier Mon. Istorice

1954 Medalia Muncii

1951-1952 Inst. Iat. Arti. (G. Oprescu)
cercetări J. Gory în luncă de concelie

1955 arestat, condamnat 5 ani, grațiat

1960-1966 D.M.I.A. atelier. M. Boselli

1966-1977 " atelier. Em. Văcărescu

1979 desființat D.M.I.A.

Reînființare 1990-11 Aprilie Direcția Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice

1890 1890) 2^a primă Comisie (1900 C.M.I.)

23 ani

Restaurări

1913 (1919) Legea pt. mon. istorice

37 ani

41 " "

1919-1950

19 ani

1960-1979 = 19

1979-1989 = 10 29

29 ani

sau cât funcționa o instituție de cultură în România

CMI periodică 1 1900-1926

Scola veche 26 ani

CMI periodică 2 1926-1949

Scola Roma 23 ani

Atelier ICSOR 1953-1960

idem 7 ani

DMIA 17 ani 1960-1977

Biserica si 12 ani 1978-1990

Consiliu (Președinte) Jf. Populare

Perioada DMIA Proiectare si Executie
conducere si finantare unitara in toata tara.

CMI

1900

126 ani

1926 Sc. Rom Roma

1928-29 - Roma

1930-1949

23 ani

fonduri Stat
Entitati locale

1953-1960 Atelier ICSOR Syn. Ist. / Fanci - culte

1960 DMIA

1977

17 ani

fonduri Stat

1978-1990

12 ani

Mitrop. Episc. - Culte
si Cons. Spal. Populare

1939 III -

Pe lunile Septembrie - Octombrie - Noiembrie - Decembrie.

Concentrare.

1940 concentrări

10/I - 29/III Regiori Concentrat în tot timpul anului

1/I - 23/XII Oblăște

- 1) Lucrări în regi. în pădurea **Drăgănești-Telenești**
- 2) Fortificații la Sectorul VI Grup **Drăgănești**

1941 concentrări - mobilizare

Concentrat

10/VI - 22/VI

Reg. 5 Pionieri

Josoa

J. Lovreului

22/VI - 14/XI

Mobilizat.

Campania Basarabiei
Odessa.

1942 mobilizări

22/VI - 22/VI

Indignare Direct

24/VII - 19/II - 943

Colul Donului

1943

Mobilizat

25/II - 29/V

Roman

1990

REORGANIZAREA ACTIUNII DE PROTEJARE SI RESTAURARE
A MONUMENTELOR ISTORICE

Posta Direcție a monumentelor istorice care s-a ocupat de această problemă, a fost desființată în 1977 și înlocuită prin diferite instituții locale, Sfatul Popular și aşezăminte bisericesti, sub îndrumarea și controlul Consiliului Culturii R.S.R. și Departamentului Cultelor.

Punându-se acum hotărârea reînființării și față de propunerile făcute în acest scop, socotesc că ar fi bine să fie ținute în seamă următoarele observații personale bazate pe o îndelungată experiență câștigată pe o îndelungată perioadă de activitate în acest domeniu.

1. Comisia monumentelor istorice care va avea aceleași atribuții ca și cea precedentă va trebui menținută la nivel de Direcție centrală înestrată cu autoritate deplină pentru a impune în toată țara respectarea hotărârilor luate referitor la avizarea propunerilor de restaurare prezentate. Ea va fi alcătuită din persoanele calificate prin pregătirea lor în diferite ramuri de specialitate, istorică, arheologi, profesori, arhitecți și pictori cunoscători ai istoriei și artei din trecut.

Comisia va examina și va aviza propunerile de restaurare prezentate și va elibera avizele necesare pentru aprobarea lor.

2. Propunerile vor fi sprijinite pe un proiect tehnic întocmit de un arhitect specialist în opera de restaurare care va hotărî asupra mersului lucrării și va răspunde de rezultatul restaurării.

3. Proiectul de restaurare care va fi supus Comisiei spre avizare, următoarele scopuri diferite de cele ale proiectelor întocmite de arhitecți cu formare profesională obișnuită, doritori de a-și afirma creația personală, ci dimpotrivă, caută să se supună și să respecte opera epocii și creatorului inițial. Va trebui de asemenea să cîntărească valoarea adăsurilor ulterioare, înainte de a propune îndepărtarea lor.

În această muncă arhitectul restaurărilor va folosi un colectiv de colaboratori ce va cuprinde specialiști în materie de rezistență, de execuție, de tehnică a picturii vechi și de introducere a unor tehnici și instalații moderne, precum și de arheologi ce se vor dovedi necesari, care vor rămîne subordonați arhitectului șef de proiect.

Alcătuirea proiectului va fi compusă din două faze:

- a) cercetarea;
- b) execuția.

a) Cercetarea va cere executarea unui relevu amănunțit, completat cu sondaje parțiale la fundații, elevații și acoperișuri pentru descoperirea, păstrate sub tencuială și în zidărie, a elementelor și detaliilor dispărute.

În paralel vor fi adunate toate datele istorice și documentare, stampe și descrieri vechi în măsură să aducă lămuriri asupra modificării arhitecturii inițiale.

b) Execuția

Pe baza proiectului de restaurare și a recomandărilor trecute în Avizul Comisiei, se va trece la munca de restaurare propriu-zisă, asupra monumentului existent.

Această lucrare va prevedea ridicarea schelelor, decaparea tensuielilor suprapuse, demolarea adaosurilor ulterioare dăunătoare arhitecturii inițiale, executarea săpăturilor arheologice precum și a consolidărilor zidurilor avariate, adică a întregului complex de măsuri necesare realizării restaurării monumentului.

În toată perioada executării lucrărilor menționate, prezența arhitectului restaurator este indispensabilă pe șantier, atât pentru a examina cu atenție noile elemente apărute cât și pentru luarea măsurilor corespunzătoare eventualelor modificări ale proiectului, ce se vor dovedi necesare pe parcurs.

Tot acest complex descris ca fiind tributار restaurării, atrage de la sine, în situația actuală, imposibilitatea acoperirii pe întreaga țară, a unor asemenea lucrări.

De aceea propunem limitarea lor la un număr restrâns de monumente de valoare deosebită, cu lucrări întocmite fie de către o Direcție centrală, de felul fostei Direcții a monumentelor, fie de alte instituții dispunând de arhitecți restauratori încadrați cu colaboratorii necesari, așa cum s-a procedat în ultimii ani de către Sfaturile Populare sau Episcopiile și Mitropoliile din țară.

Numai în acest fel vor putea fi asigurate restaurări la nivelul științific necesar.

arh.Stefan Balș

Alcătuirea proiectului va fi compusă din două faze:

- a) cercetarea;
- b) execuția.

a) Cercetarea va cere executarea unui relevu amănunțit, completat cu sondeje parțiale la fundații, elevații și acoperișuri pentru descoperirea, păstrate sub tencuială și în zidărie, a elementelor și detaliilor dispărute.

În paralel vor fi adunate toate datele istorice și documentare, stampe și descrieri vechi în măsură să aducă lămuriri asupra modificării arhitecturii inițiale.

b) Execuția

Pe baza proiectului de restaurare și a recomandărilor trecute în Avizul Comisiei, se va trece la munca de restaurare propriu-zisă, asupra monumentului existent.

Această lucrare va prevedea ridicarea schelelor, decaparea tensiunilor suprapuse, demolarea adăsurilor ulterioare dăunătoare arhitecturii inițiale, executarea săpăturilor arheologice precum și a consolidărilor zidurilor avariate, adică a întregului complex de măsuri necesare realizării restaurării monumentului.

În toată perioada executării lucrărilor menționate, prezența arhitectului restaurator este indispensabilă pe șantier, atât pentru a examina cu atenție noile elemente apărute cât și pentru luarea măsurilor corespunzătoare eventualelor modificări ale proiectului, ce se vor dovedi necesare pe parcurs.

Tot acest complex descris ca fiind tributار restaurării, atrage de la sine, în situația actuală, imposibilitatea acoperirii pe întreaga țară, a unor asemenea lucrări.

De aceea propunem limitarea lor la un număr restrâns de monumente de valoare deosebită, cu lucrări întocmite fie de către o Direcție centrală, de felul fostei Direcții a monumentelor, fie de alte instituții dispunând de arhitecți restauratori încadrați cu colaboratorii necesari, așa cum s-a procedat în ultimii ani de către Sfaturile Populare sau Episcopiiile și Mitropoliile din țară.

Nu mai în acest fel vor putea fi asigurate restaurări la nivelul științific necesar.

arh.Stefan Belș

Alcătuirea proiectului va fi compusă din două faze:

- a) cercetarea;
- b) execuția.

a) Cercetarea va cere executarea unui relevu amănunțit, completat cu sondele parțiale la fundații, elevații și acoperiguri pentru descoperirea, păstrate sub tencuiala și în zidărie, a elementelor și detaliilor dispărute.

În paralel vor fi adunate toate datele istorice și documentare, stampe și descrieri vechi în măsură să aducă lămuriri asupra modificării arhitecturii inițiale.

b) Execuția

Pe baza proiectului de restaurare și a recomandărilor trecute în Avizul Comisiei, se va trece la munca de restaurare propriu-zisă, asupra monumentului existent.

Această lucrare va prevedea ridicarea schelelor, decaparea tensiunilor suprapuse, demolarea adăsurilor ulterioare dăunătoare arhitecturii inițiale, executarea săpăturilor arheologice precum și a consolidărilor zidurilor avariate, edică a întregului complex de măsuri necesare realizării restaurării monumentului.

În toată perioada executării lucrărilor menționate, prezența arhitectului restaurator este indispensabilă pe șantier, atât pentru a examina cu atenție noile elemente apărute cât și pentru luarea măsurilor corespunzătoare eventualelor modificări ale proiectului, ce se vor dovedi necesare pe parcurs.

Tot acest complex descris ca fiind tribut arhitecturii, atrage de la sine, în situația actuală, imposibilitatea acoperirii pe întreaga țară, a unor asemenea lucrări.

De aceea propunem limitarea lor la un număr restrâns de monumente de valoare deosebită, cu lucrări întocmite fie de către o Direcție centrală, de felul fostei Direcții a monumentelor, fie de alte instituții dispunând de arhitecți restauratori încadrați cu colaboratorii necesari, așa cum s-a procedat în ultimii ani de către Sfaturile Populare sau Episcopiiile și Mitropoliile din țară.

Numai în acest fel vor putea fi asigurate restaurări la nivelul științific necesar.

arh.Stefan Belș

1930-1950 Com. Mon. Istorică

Restaurări C.M.I. 1930- 1947.

Stefan Boalib

1. Sf. Clefterie Vechi, București.	1930
2. M-reș Neamț - perament biserică.	1930-34, 60-65
3. Pătronia (J. Dimbăvița),	1931
4. Bis. Cretulescu, București	1932- 39
5. Borzești- ferestre)	1934, 43
6. Bis. Șcaune, București,	1934 și 1937
7. Bis. Sf. Spiridon Vechi, București.	1934 și 1937
8. Clocociov- (catapeteasmă)	1934
9. Bis. Precista, Bacău- (perdoseala și fațade Sud și Est)	1935- 36
10. Măiorești- (Jud. Mureș), bis. lemn, mutată la Sinaia	1935
11. Huși, palatul episcopal	1936
12. Cașin- turnul clopotniță	1936- 38
13. Sf. Seva Iași	1936- 39
14. Bîrnova- (Jud. Iași)- ferestre pirdvor	1937
15. Episcopia Romanului	1937- 38
16. Buftoa meuzoleu	1937-38
17. (Bis.) Sf. Ion, Pietre Neamț	1937-38
18. Coșule- (pirdvor)	1938
× (19. Borzești - consolidări)	1943
20. Vad- (Jud. Someș)	1938
21. Dobrovăț - perament.	1938
22. M-reș Snagov- turle.	1943- 47
23. Golia Iași	1943-44
× 24. Cetățuia Iași- turlă naos, cuhnia.	1943- 44
25. Burdujeni- Suceava	1943-44
26. Bis. Sf. Dumitru, Suceava- acoperiș, cornișă.	1943
27. Bis. Antim, București- turle biserice.	1945- 46
28. M-reș Căldărușeni- muzeu.	1947, 60-65
(29. Bis. Șcaune, București- turlă.	1947)
30. restaurări	

Comisia Mon. Istorică dec. 1950

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE
SERVICIUL TEHNIC

1944

Dosarul și Nr. dv.

Data dv.

Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

Privește:

27-VII-944

Dragă Horia

- 1) Te-a căutat P. Antoneseu. Vrea să studiezi posibilitatea executării armăturii de beton armat a turlei Pantocratorului M^{nt}-Dealul fără dărmarea ei după cum proiectarești.

A fost acolo și crede că zidăria este în stare să suporte aceasta. Se va lucra treptat încastrându-se întâi centura de sus la calotă, apoi cea de la baza înfăngșit stâlpilor. (Ca și la Golia)

Deasemenea cere să recomanzi de urgență Comitetului de restaurare un specialist de încredere care să poată executa această lucrare, deoarece vara trece și încă nu s'a început nimic.

- 2) Te rog transmite-mi ideile tale asupra parasilului dela Antim în special asupra intrării pe care nu prea știu cum s'a rezolv. Eu cred că este greu să reconstituim pridvorul din față pentru că intrarea veche nu se poate redeschide în nici-un caz și ar rămâne atunci un pridvor care adăpostește o ușă astupată pe când ușa actuală ar rămâne neacoperită. Cred că trebuie dărâmată zidăria alipită care se ridică acum până la cornișă,

păstrând însă atât cât trebuie din ea pentru menținerea
arcei de acoperind acum ușa

Turla să facă o în genul celei dela Săcueni Argeș
Vol. XXIX Ghika, fiind asemănătoare cu turnulețul brucătoriei

Antim. Natural se vor schimba proporțiile.

1100
Aș face cornizele la turlă, lângă turlă (care este de gicl)
și corpul paraclisului, la fel ca cea dela Chilia, cu cărămizi
speciale.

- 3.) A venit o adresă prin care se cere un arhitect al
Comisiunii pentru întocmirea unui deviz. la turnul Chindiei
Tgoviște. În cazul că nu va putea merge Costescu, mă
voi duce eu. Ai vre-o idee pentru restaurarea acestui
monument? Există vre-un document de cercetare?

Eu plec azi la Colim - Făgăraș. Nu știu pentru ce
(s'a cerut telegrafic un arhitect, de către Secretarul Grad
A. Popa) Se pare că există deviz, planuri (Been)
și că s'au dat fonduri, dar nu știu cu ce să înceapă.

Complimente Cămpulungienilor.

Stefan.

4 Aug. 1944.

Dragă Horia

Am primit olifaritele scrisori. Referatele le-am lăsat la Croitoru și cred că vor face un oarecare stagiu acolo de-oarece stimabilul nu a mai apărut de Vinerea trecută.

A fost dl. Georgescu și a luat situația dela Mre R. Negru C. Lung pentru a o copia. Mi le va aduce când vor fi gata.

Referatul pentru Mre Dealu îl voi duce lui Antonescu dar de-oarecând lipsește din București.

Marie Brăescu are scurta și a promis că o va trimite lui Ionica.

Colum. Am fost la Colum. Am locuit la Pen la Porumbacu unde am găsit ultima sticlă de Spătar Toma ce mai există pe lume. Ei depun o activitate amănunțită și sunt gata de așezura amănunțită și de Iohu.

La Colum am găsit biserică învârtită și satul puțin toată lumea fiind la câmp. După 2 ore de așteptare a sosit primarul. Devizul și planurile erau trimise Secretarului General. Din cele spuse am constatat:

- 1) Nu știu nici azi de ce am fost chemat telegrafic acolo.
- 2) Devizul lui Becu este foarte incomplet.
- 3) Cu toate acestea fiind făcut anul trecut dote cu preturi prea mici față de cele de azi.

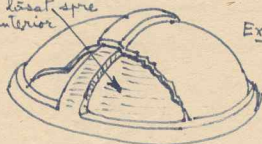
Am dispus ca să numai se întoarcă cu începerea lucrării, să se trimită devizul spre punerea la punct a preturilor Serviciului Arhitectură C.F.R. (Pen) care se află în satul vecin. Să se țină licitația care era fixată pentru Duminică viitoare pe baza acestui deviz modificat, precizându-se în contract că se vor executa numai articolele ce se vor hotărâ de arhitectul dirigit și aceasta în limita fondului disponibil.

Pentru a reduce din lucrări am autorizat suprimarea astorelei țigle urmând a se așeza pe leții existente.

Pentru desigurul suplimentar ce vreau să întocmesc să pun următoarea problemă. Cupola Naosului care are un diametru mare și este foarte "surbaissée", susținută de 2 arcuri mari dublouri foarte late având forma de "anac de panier" are un bloc mare lăsat spre interior cu circa 4 cm. Crăpătura are o grosime de circa 5 cm. Adică un caz similar cu Sf. Sava (în măsura ca dimensiuni) unde am trebuit să dărâm și să refac zidăria. Aici însă

- 1) Nu sunt bani
- 2) Există pictura (frescă dar nu de prea bună calitate)
- 3) Nu se găsesc specialiști pentru extragere. ^{tehnică}

Bănuiesc, probabil din cauza picturii, a prevăgăut simpla umplere a tuturor crăpăturilor (deștel de numeroase la bolți și arcuri) cu grăamă de ciment. Crezi că poate fi suficient? lăsat spre interior

Extrados.

Plumbuită Ce fac cu liserica? Am tot căutat pe

Antonescu pentru a-l duce acolo și nu l'am găsit.

- 1) Zidăria fatadei este de calitate mediocră. Sunt convins că nu a fost nici-o dată apărută. Va trebui deci tencuită. Nu ar fi cazul să încercăm o tencuielă polihromă în frescă? Sunt multe fragmente păstrate în muzeul șantierului (nu știu însă dacă provin de la liserica sau clădirile din preajmă). Chestiunea este foarte "tentantă" dar sunt sigur că Direcția Șantierului se va opune cu energie din cauza costului (lucrarea pentru a fi bine și durabil făcută ar trebui încredințată unui specialist) Care ți-e părerea?

- 1) Ce se face cu bolta Pantocratorului (de gîl) și cu pictura ei? ~~Se va trece~~ la dărîmarea de-a-rece se refăce tîrîla.
- 2) Nu există nici o urmă pe pereți (s'a extras toată pictura) a vechilor arcevi și bolți. Este cazul a se face 2. turle? Este cazul a se refăce bolțile? Sau să rămîna totuși drept ceea ce se va putea face de beton armat? Rog răspunde-mi urgent ca să nu ~~întîrziem~~ în loc lucrarea.
- 3) Putul l'au și demontat cu autorizația mea de-a-rece am dovedit că este o chestune, fără importanță și că intră badea în locul actual înscriso circulație.
- 4) Am protestat cu energie și am obținut câștig de cauză în privința nivelărilor din afară. Voiau să ridice nivelul cu peste 1m. pe latura Sud, astupînd astfel o parte din fînușul gîl exterior.

Fonduri:

Totă sumă aprobată și trimisă spre ordonantare

1) Publicatii 2.000.000

2) Restaurări:

Fundeni 400.000

Scaune 400.000

C. Lung. { 700.000
700.000

Segarcea Dolj 100.000

Mst Sărăcinești (acoperis) 200.000

Imagor 800.000

(din rezervele 1943)

Stela 400.000

Căineni (acoperis) 200.000

Cloaster C. Lung. 200.000

Săpături diverse 400.000

Piatra Laurentiu 75.000

Rezerve 225.000

6.000.000

Am convocat pe Santalena pentru mâine ca să ia desigur și să facă opera.

Săptămîna care vine, probabil Miercuri și Joi voi merge cu liggi Lantacuzino la Brebu unde au 500.000 donati de un particular și vor să știe unde să i întrebuințeze.

Seamne

S'a ținut licitație pentru pictura (curățire și consolidare)
A luat o Gh. Popescu cu 430.000 lei. Lucrarea acum Mușce-
leanu deoarece Popescu trebuie să se descurse cu militaria.
Mușceleanu are idei foarte sănătoase, absolut în vederile
noastre.

Licitația pentru catapeteasma a luat-o un meșter bucovinian
recomandat de Guran care pare bun. Costul 120.000 lei
Cu restul de 650.000 se vor face licitație pentru canalizare
șăpătură și cărătură în curs o face Primăria. În articolul
ce mi-a trimis sunt elucubrări de-a lui lungulescu.
Crucile, fără interes, sunt toate lăsate pe loc în afară de
cele care au fost găsite culcate în pământ care au fost
toate strânse la un loc.

Fundarii

S'a ținut ori licitație. Nu cunosc încă rezultatul.

Diverse

Moiseșcu a găsit la Cinci inși J. Hunedoara o foarte
interesantă biserică cu mai multe structuri de pictură,
care ar fi biserică Barbărilor din veacul 14 sau 15.

Este o singură încăpere boltită cilindrică cu penetrație
la ferestre. Am cerut să se acorde rezerva de
250.000 lei din fondurile noastre, pentru consolidarea
boltilor.

A venit dl. Turea de la Arhive Iași (evacuati în J. Gorj) cu acte
justificative pt. Golia. Mi-a spus că din informații ar fi
căzut bomba până acum

Golia

Clădirea arhivelor distrusă (incendiu)

Turn rotund colt N-W incendiat idem

Ed. împrejurare West dărâmat pe circa 15 m.

geamurile bisericii sparte.

lăsa apelor parca spre strada distrusă

Voridenie lângă Golia dărâmată pe jumătate

Barboi stricăciuni la intrare

Mihopolia Veche dărâmată parțial.

Se pare că Primăria a luat măsuri de protecție la Trei Erarhi
ridicând în jurul peretilor saei de nisip sau pământ.

Mă întreb dacă nu mă voi duce la Iași într-o zi dacă
nu încep Rușii nimic până după 15 Aug.
Cu bine S. Stefan.

Dragă Horia

Ţi trimit alăturat dosarul cu lucrările ce intenţionează
a face Mst. Logia, deoarece am considerat cazul prea grav
pentru a putea fi incredulitat lui Costescu şi deoarece tot
te duci pe la Tismana din când în când. De P. Antonescu
cu care am fost la Plumbuita a fost de acord: părere.

- Am fost la Brebu. Voi face un deviz de 500.000 lei
pentru ~~săpătură~~ a două cupuri în zid (actualmente sunt
kilometri de burlan care se plimbă prin biserica până a spi
pe fereastră) reparatul părţii inferioare a sochilui cu
cărămidă aparentă, datul jos a tencușilor fatadelor, ~~peşantul~~
treptelor la intrare şi alte mici lucruri. Turbul clopănită
mi-a plăcut mult;

- Am dat planul în planuri Tismana arhitectului Costin
deoarece Dulescu era plecat chiar la Tismana.

- Am fost la Plumbuita cu P. Antonescu şi s'a hotărât
refacerea boltilor ca la Gura Motului, precum şi a celor
trei turle.

- S'au trimis spre ordonatoare toate fişele de calcul.

- A venit o adresă dela un Depozit de Munitii care vrea să
ne predea "cu acte regulamentare" elăvirile dela Mst
Pângărat - Neamt. Vreau să mă duc acolo cu care
oară voi cerea şi Borzeşti, Caşin şi Targlău.

- S'au trimis actele pentru Negru - Voda.

Alteva nimic nou

cu drag Stefan.

P.S. Duminică merg la Izvor - Argeş pentru
botezul copilului Ioanei Sontzo, trecând
Sâmbăta prin Goleşti. Să te aşteşti deci
la o serisoare în care vor fi trecute
toate doleanţele doamnei General P.

- De P. Antonescu a aprobat propunerea d tale
de a se demonta turla mică dela Dealul
cu titlu de capcană, Spune că totul depinde
de persoana care va executa lucrarea.

16 Sept. 944

Dragă Horia

1. A venit pe aici dl. sculptor Dumitrescu Grigore care a fost însărcinat cu executarea balustrada capasului tetrapod auror jet domnesc și episcopal.

la bis. Sf. Nicolae Sobei din Buzor. Îți trimit alăturat planurile. Situația acestei lucrări este următoarea:

Tâmplar a fost încredințată de către Dna Mareșal unei călugări care o lucrează din capul lui și cu harul divin.

Restul a fost încredințat sculptorului cu rugămintea de a lucra în concordanță cu cea ce face călugărița.

Acesta însă a scris că nu are planuri. A trimis doar un motiv copiat pe o bucată de hârtie. Străvele au fost executate de un alt tâmplar, iar upile de la intrare încă de altul. Îți dau seama ce unitate de stil.

Mobiliile ce urmează a se aproba sunt deja în lucru. Din proprie inițiativă dl. sculptor a venit la noi cu dorința de a cere și avizul Comisiunii. De oarece cunosti biserică veștită rog oare să pot aproba sau oare trebuie cerute mici modificări. Mie personal nu prea îmi plac acoladele și le găsesc în general cam greoaie.

Te rog sculptorul să ții seama de faptul că a venit de la sine să ne ecară avizul, deoarece Parohia a dat comanda fără să se preocupe de Comisie.

2. Croitoru ți-a trimis salariul prin mandat telegrafic în ziua de 13 Sept. Nu i-am mai cerut cei 20.000 lei deoarece fratele dumitale mi mi-a dat mie un semn. L'am întâlnit pe celălalt frate care mi-a spus că me bucură în București.

3. Am fost la Popești-Vlăcea să fac recepția. S'a lucrat foarte bine (în afara de calitatea slabă a obanelor de care tu- am mai vorbit) Am fost cu Nicky cu căruța cu un cal și am trecut Argeșul cu picioarele (scotănel pantalonii) deoarece nu am vrut să mergem pe poștău mare.
4. Am primit toate hărțile și planurile ce mi-ori trimis. Ducesen a spus să țin planurile la mine deoarece de-oaream data chestiunea prioborului a rămas în suspensie. Speră să poată merge pe acolo peste 2 săptămâni. Celelalte, le-am dat drumul, dar în ce privește cele ce urmează a se aproba de P. Antonescu mi-e teamă că vor face un stagiș cam lung deoarece nu știu unde să le găsim. I'am căutat de mai multe ori la telefon la birou dar nu era în București. Știi că i-a ars complet tot apartamentul.

5. Cu Plumbrita numai necesari. Am fost să văd în ce stare se găsește lucrarea deoarece trebuia să înceteze activitatea. Am vorbit cu colonelul și cu Băchulescu să facă treaba în deșul ce li s'a cerut pentru lucrările absolut necesare, să prevadă în primul rând oșperizările.

Cu ocazia cercetărilor am constatat din nou că în mod sistematic neocotese dispozițiile Comisiei. Astfel ultima dată când am fost cu P. Antonescu s'a pus chestiunea ferestrelor exterioare a obliilor și a rămas hotărât și scris pe chestionarul lor, să se facă după planurile pe care mi-am dat osteneala să le întocmesc. Când am fost acum am văzut că le-a fost în totul altfel și măgarul de Băchulescu m'a găsit altă seară decât că ferestrele erau deja comandate și nu puteau fi pierdute deoarece nu puteau arunca bani fără socoteală. Aceasta înseamnă că cererea de planuri ^{capotale} și planurile făcute de Antonescu erau o simplă farasă deoarece ei de la început știau că nu o să ne îndeplinescă cerințele.

M'am infuriat și am tipat la Băchulescu spunându-i că își bate joc de noi și colonelului i-am spus că tot ce au făcut acolo este o nenorocire, că se l'a supărat teribil. E. greu să găsești o asociație mai răpita de măgari, ca

aceste două fenomene.

- 6 - La Scame s'a terminat cu tîmpla și cu pictura care este foarte frumoasă. Trebuia să se lucreze canalizarea și parajul de către Primăria sub-regia Parohiei. Dar acum Primăria are alte ocupații. Am obligat Părintele să țină o licitație restrînsă care va avea loc săptămîna viitoare.
- 7 - La Snagov închipu-ți să nu am reușit să merg nici odată mîsar, și acum este imposibil. Mîna mi-a spus că a terminat cu turlele și va scoate scheletăria exterioară. ~~Lucrarea~~ la corpul bisericii (învelitoare) pînă au venit Rușii. De ocaziată stagnează dar eu prima oară va merge acolo să reîncepă lucrul. A fost un mare noroc cu acest Mîna pentru Snagov.

Trotuarul nu se poate face acum și i-am spus să toarne numai substratul de beton. A găsit unele umni fost trotuar de cărămizi. I-am spus să păstreze toate resturile. (cărămizi încastate în zid, 3 rînduri mai jos de pragul firidelor, care au fost sparte dar mai rămîne capetale din zid).

- 8 - La Fundeni s'a ținut licitație, am dat dispoziții antreprenorului care trebuia să plece la Plocești și eventual la Ilzești după plan de oarece cele de mîna făcute aici nu fac zădărnici și de presă nu se mai găsesc. Nu s'a mai întors din cauza evenimentelor care probabil l'au prins pe drum.

Popa a găsit însă un fabricant care le va face de mîna cu pămînt bun argilos pe care l'a găsit Popa într-un loc pe care l'a aflat el.

- 9 - A venit o adresă cerînd ca un delegat al comisei să ia parte la recepția din 7 Oct. pentru Căldărarușani. Ce s'a făcut acolo de oarece nu am dosarul. Altă nenorocire?
10. În ultimul timp am cam tras chibul și m'am ocupat de unele pantere personale. Deblierea blocului Soutygo, refacerea a 3 etaje anexe la Banca Promoveasca, reparația casei lui Charles Bol. Cantacuzino. Sunt îngrozit de prețurile care urcă mereu. 55.000 lei me. Beton armat!

- 11 - Nu am reușit să aflăm dacă au fost ~~de~~ contramandate
fondurile aprobate pentru lucrări. Văd că ordonanțele nu
au venit.
- 12 - Pentru radio nu ți-am putut face nimic deoarece
trebuia membrul abonamentului.
- 13 - La Comisiune a reapărut Croitoru. El prezintă
deasemenea odoara Rozorea. Moiseșu a plecat deasupra
cu primul bombardament nemțesc și nu s'a mai
reîntors. Mi-a spus că pleacă pe jos să și caute
familia. Probabil că acum nu se poate reîntoarce.
Brătulescu meteor. Gheorghita iolcu.
Azi s'a reîntors o na fahoria colega de vis a vis.
Începe să se populeze Ministerul.
14. La Săriești lucrează prizonieri nemți. I-a oclstrus
casa complet. Voia să mă desbrace să îdauă cămășă
dar s'a gândit că nu încap. Ianolu e bine a treia
mi se pare la Sinaia. Popoi tot întrecă cănel vii.
- 15 Creol că ai oflat de îngrozitorul accident cu Radu
Leonte care a murit.
Marcelle Cotorgi a murit și bietul Togo era foarte
nevroscit.

Restul lumii bine. Stifana tot la Mehachia,
Despina la Sinaia, celelalte la București după diferite
peripeții.

Complimente tuturor

Cu bine

Stifan.

Am citit o carte foarte bună a lui Goguen

Preliminaires de la guerre d'Est. une page covo.

Te rog trimite-mi planurile inapoi Luni

ROMANIA

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR

DIRECȚIA CONTABILITĂȚII, CONTROLULUI FINANCIAR ȘI A PERSONALULUI

Adresa poștală:
Str. General Berthelot Nr. 26, s. II

Telefon :
4.36.00

Domnului Stefan Balș
Arhitect Comisiunea Monumentelor Istorice.

Dosarul și Nr. dv.

Data dv.

18147
Dosarul și Nr. nostru (a se repeta în răspuns)

Data

Privește :

Domnule Arhitect Sef,

Avem onoare a vă înainta, în copie, adresa Nr.
23 din 1 Aprilie 1939 a F.R.N. Garda Națională a Capi-
talei, rugându-vă să binevoiți a vă conforma rezoluției
Domnului Ministru.

DIRECTOR GENERAL,

G. I. Ionescu

Seful Serviciului,

M. Prosteanu

Copie după adresa Nr.33 din 1 Aprilie 1939 a F.R.N.Garda Națională a Capitalei, către Ministerul Cultelor și Artelor.

Secret.

18.IV.1939.

Directorii, Subdirectorii,
Inspectorii Generali și Inspectorii de toate categoriile, Directorul Teatrului Național, Administratorul Teatrului Național, Directorul Operei Române, Administratorul Operei Române vor avea uniforme reglementare ale F.R.N. mai târziu la 30 Aprilie 1939.

Din personalul Ministerului se vor alege 50 funcționari și funcționare care vor avea aceiași obligație de ași procura uniforma de vară.

Se acordă un ajutor de 1000 Lei/ana mie/de fiecare celor 50 funcționari și funcționare în total 50.000 lei dela taxa teatrală cota B.

ss.N.Zigre.

Intrucât prin regulamentul Legii pentru Organizarea F.R.N. art.32, se înființează ca formațiuni auxiliare ale sale Unități de Gardă Națională.

Am onoarea a vă ruga să binevoiți a aproba și înlesni constituirea funcționarilor și funcționarelor, membrii ai F.R.N. din toate treptele erarhice, pe categorii în unități de ordine și defilare.

Organizarea ar cuprinde întreg personalul din serviciul central și dela autoritățile din Capitală, care depind de acel Minister, în care sens solicităm sprijinul D-Voastre.

Organizarea lor va fi ca și a Unităților Militare fiind comandate de membrii F.R.N. aleși de instituția respectivă, din sânul funcționarilor săi, cu autoritate și experiență.

Purtând uniforma Organizației F.R.N. aceste unități vor lua parte la diferite parăzi și festivități cu caracter național chiar dela 10 Mai 1939.

Uniforma va fi aceea de vară prevăzută în anexa Nr.5 din Regulamentul Uniformelor care costă aproximativ 2000 lei. Cei care doresc își vor confecționa și vestoane.

Date referitoare la eventuale exerciții de ordine, în vederea scopului arătat mai sus, se vor da fie direct fie prin presă sau radio.

Comandantul Capitalei este instalat la adunarea Deputaților intrarea prin Str.11 Iunie telefon: 5.05.03.-

COMANDANTUL G.N.A. Capitalei

Colonel ss.Ciocâlteu,

Pentru conformitate,

[Signature]

COPIE DE PE AVIZUL CASEI DE ECONOMIE, CREDIT SI AJUTOR A CORPULUI DIDACTIC.

Casa Corpului Didactic anunță că firmele unde se pot confecționa uniforme F.R.N. sunt:

1. Grupul Patronilor Croitori (I Olteanu) București B-dul Elisabeta 10.

2. Cartea Românească- București.

3. Galerie Lafayette-București.

4. Toma Stefanache-București Str. Virgiliu Nr. 22.

5. Cehoslovaca-București, D-dul Elisabeta.

6. G. Panaitescu-Rapan-București, Calea Victoriei 60.

După ce fiecare funcționar va alege firma va depune o cerere pentru bonemis de Casa Corpului Didactic-Serviciul Contabilității.

Cererea se va depune în termen de 4 zile dela data prezentului aviz.

DIRECTIUNEA GENERALA,

Pentru conf.

